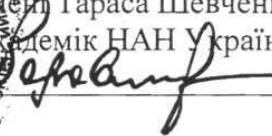

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

«Затверджую»
Ректор
Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
академік НАН України

Губерський Л.В.

**ОСВІТНЬО-НАУКОВА ПРОГРАМА
ПІДГОТОВКИ ДОКТОРІВ ФІЛОСОФІЇ**

в аспірантурі, ад'юнктурі Київського національного університету
імені Тараса Шевченка
за спеціальністю **072 «Фінанси, банківська справа та страхування»**

(освітньо-наукова програма рекомендована до впровадження Вченою радою
Київського національного університету імені Тараса Шевченка,
протокол № 15 від 16 травня 2016 року)

Галузь знань – 07 Управління та адміністрування
Обсяг освітньої складової програми – 40 кредитів ЄКТС
Термін навчання – 4 роки
Форма навчання – очна, заочна

ЗМІСТ

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми	3
2. Зміст освітньо-наукової програми	4
3. Мета і завдання освітньо-наукової програми	6
4. Науково-дослідницька робота аспіранта (ад'юнкта).	7
5. Асистентська педагогічна практика	10
6. Проміжна та підсумкова атестації	11
7. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури (ад'юнктури)	14
8. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів)	16

Додатки:

Додаток А. Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами (ад'юнктами) за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі (ад'юнктури) Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	17
Додаток Б. Деталізовані результати навчання за ОНП спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»	18

1. Загальна характеристика освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма (ОНП) підготовки докторів філософії поширюється в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка.

Фахівець рівня *доктор філософії*.

За спеціальністю *072 «Фінанси, банківська справа та страхування»*.

Галузь знань *07 Управління та адміністрування*.

Освітній рівень : *III (освітньо-науковий) рівень вищої освіти*.

Академічна кваліфікація: *доктор філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування»*.

Професійна кваліфікація: *2441.1 «Молодший науковий співробітник (фінанси, банківська справа та страхування)», 2310.2 «Викладач вищого навчального закладу»*.

З узагальненим об'єктом діяльності: *фінансова система, банківська система, страхова система і діяльність їх суб'єктів, фінанси публічного сектору (державні та місцеві), фінанси підприємств і організацій, фінансовий ризик-менеджмент, наука, вища освіта*.

З нормативним терміном навчання (очна/заочна форма): *чотири роки*.

Ця програма встановлює:

– необхідний рівень теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, здобутих особою і достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних проблем у галузі дослідницько-інноваційної діяльності, оволодіння методологією наукової та методикою педагогічної діяльності у вищому навчальному закладі, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого повинні мати наукову новизну, теоретичне та практичне значення;

– нормативний зміст навчання в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка, обсяг та рівень засвоєння у процесі підготовки відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;

– перелік навчальних дисциплін підготовки докторів філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;

– форму проміжної та підсумкової атестації;

– термін навчання.

Програма призначена для сертифікації докторів філософії та атестації випускників Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Успішне виконання особою ОНП є підставою для присудження наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Позначення та скорочення

У цій програмі для формування шифрів застосовуються скорочення назв циклів підготовки, до яких віднесено навчальні дисципліни:

ОНД – обов'язкові навчальні дисципліни;

ДВФ/І – дисципліни вибору факультету/інституту;

ДВА – дисципліни вільного вибору аспіранта.

2. Зміст освітньо-наукової програми

Освітньо-наукова програма передбачає такі складові:

1. Професійна теоретична підготовка, що забезпечує підвищення освітнього рівня за відповідною спеціальністю.

До складу теоретичної підготовки включаються:

– обов'язкові навчальні дисципліни (ОНД), які забезпечують підвищення професійної майстерності майбутньої науково-дослідницької та викладацької діяльності;

– дисципліни вибору факультету (ДВФ/І), призначення яких полягає у забезпеченні професійного освітньо-кваліфікаційного рівня;

– дисципліни вільного вибору аспіранта (ДВА) дозволяють отримати додаткові знання, що підвищують їхній фаховий рівень і поглиблюють знання у відповідних фахових спрямуваннях.

2. Професійна асистентська практика дозволить закріпити отримані знання щодо викладацької майстерності.

Аспіранти (ад'юнкти), які не мають попередньо отриманої педагогічної кваліфікації, повинні в обов'язковому порядку прослухати визначену цією програмою педагогічну дисципліну «Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ», після чого їх буде допущено до проходження асистентської практики. У такому випадку їм буде присвоєно додаткову педагогічну кваліфікацію викладача вищого навчального закладу (із внесенням відповідного запису до диплома доктора філософії і додатку до диплома).

3. Науково-дослідницька робота разом з теоретичною забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень, необхідний для здійснення самостійної науково-дослідницької діяльності.

4. Підготовка та захист дисертаційної роботи, що разом з теоретичною та практичною підготовкою, а також науково-дослідницькою роботою забезпечує відповідний освітньо-науковий рівень.

Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії та максимальний навчальний час за циклами наведено у табл. 1.

**Розподіл змісту освітньо-наукової програми підготовки
доктора філософії**

№	Цикли дисциплін	Навчальних годин	Кредитів
1.	Професійна теоретична підготовка	900	30
1.1.	Обов'язкові навчальні дисципліни	300	10
1.2.	Дисципліни вибору факультету	240	8
1.3.	Дисципліни вільного вибору аспіранта	360	12
2.	Асистентська педагогічна практика	300	10
3.	Науково-дослідницька робота	X	X
4.	Підготовка та захист дисертаційної роботи	X	X
Разом		1200	40

2.1. Нормативний зміст освітньо-професійної програми

1. Перелік теоретичних дисциплін з кількістю навчальних годин і кредитів ЄКТС, що відводиться на їх вивчення, зазначено в навчальному плані підготовки докторів філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

2. Анотації цих дисциплін, що складаються із змістовних модулів та поєднані у структурно-логічну схему, зібрані в інформаційний пакет та розміщені на сайті відділу підготовки та атестації науково-педагогічних кадрів <http://www.asp.univ.kiev.ua> і на сайтах відповідних факультетів/інститутів.

3. Присвоєння кваліфікації «Доктор філософії у галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» здійснюється після складання комплексного іспиту зі спеціальності та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

4. Вибіркова частина ОНП підготовки доктора філософії складається з дисциплін самостійного вибору аспіранта / ад'юнкта, запропонованих Київським національним університетом імені Тараса Шевченка, факультетами та інститутами, відповідно до навчального плану.

5. Університет має право у встановленому порядку змінювати назви навчальних дисциплін.

2.2. Підсумкова атестація аспіранта

Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників шляхом складання комплексного іспиту зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та захисту дисертаційної роботи доктора філософії.

Комплексний іспит зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» складається з 2-ох обов'язкових модулів та варіативних модулів (відповідно до напряму підготовки за кафедрами), що дозволяє

перевірити сформованість відповідних компетентностей. На іспит виносяться такі обов'язкові модулі:

1. Сучасні концепції та методологічні підходи в теоріях фінансів, банківської справи та страхування.

2. Сучасний інструментарій дослідження економічних явищ і процесів у сферах фінансів, банківської справи та страхування.

Присвоєння наукового ступеня доктор філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю «Фінанси, банківська справа та страхування» здійснює спеціалізована вчена рада відповідного наукового спрямування. В окремих випадках, згідно з чинним Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5), створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6-7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

3. Мета і завдання освітньо-наукової програми

Метою ОНП за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» є підготовка висококваліфікованого, конкурентоспроможного, інтегрованого у європейський та світовий науково-освітній простір фахівця ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», який успішно виконав та захистив власне наукове дослідження у спеціалізованій вченій раді, здатний до самостійної науково-дослідницької, науково-організаційної, педагогічно-організаційної та практичної діяльності у галузі економічної науки, державного управління та бізнесу, а також викладацької роботи у вищих навчальних закладах.

До основних завдань ОНП підготовки докторів філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» належать:

– сформувати у здобувача вищої освіти – першого наукового ступеня доктора філософії **загальні та фахові компетентності**, достатні для проведення власного наукового дослідження за ОНП спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», участі у колективній науково-дослідній роботі у сфері фінансів, банківської справи та страхування; достатні для здійснення власної педагогічної діяльності, організації науково-методичної роботи профільної кафедри (відділу) у вищому навчальному закладі;

– забезпечити виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження у формі дисертаційної роботи відповідно до пріоритетних напрямів розвитку сучасної вітчизняної та світової економічної науки та встановлених вимог, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та

адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»;

– створити умови для належного визначення основних етапів та змістовних завдань власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня та послідовність їх виконання;

– створити умови для належної публікації проміжних та остаточних результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» у наукових фахових періодичних виданнях та під час роботи наукових конференцій;

– забезпечити системну розширену педагогічну практику аспіранта / ад'юнкта на випусковій кафедрі, яка включає в себе оволодіння сучасними методиками, сучасними інформаційними технологіями викладання дисциплін у галузі управління та адміністрування, проведення навчальних занять, підготовку та публікацію власних науково-методичних праць за профілем випускової кафедри (робоча навчальна програма, конспект лекцій, навчально-методичний комплекс, навчально-методичний посібник, навчальний посібник, підручник, практикум тощо), практичне освоєння принципів та методів організації науково-педагогічної, наукової та виховної роботи випускової кафедри (розподіл функціональних обов'язків, розподіл педагогічного навантаження, місце кафедри у системі науково-дослідної роботи економічного факультету й університету тощо);

– забезпечити якісний проміжний контроль виконання здобувачем ступеня доктора філософії власного наукового дослідження, створити умови для всебічної, об'єктивної фахової експертизи результатів власного наукового дослідження здобувача наукового ступеня доктора філософії, їх відповідності чинним вимогам до дисертаційних робіт;

– створити умови для підготовки до процедури захисту дисертації (наукового дослідження) здобувача наукового ступеня до захисту у спеціалізованій вченій раді, чи разовій спеціалізованій вченій раді.

4. Науково-дослідницька робота аспіранта (ад'юнкта)

Науково-дослідницька робота аспірантів / ад'юнктів є обов'язковою складовою підготовки висококваліфікованих фахівців (докторів філософії), здатних самостійно вести науковий пошук, творчо вирішувати конкретні професійні, наукові завдання. Кредитами не обліковується.

Наукова складова включає проведення фундаментальних та (або) прикладних наукових досліджень у вищому навчальному закладі та/або науковій установі, підготовку до публічного захисту дисертаційного дослідження, тематика якого визначена випусковою кафедрою та затверджена вченою радою економічного факультету, написання та публікацію статей та апробацію результатів за напрямком дисертаційного дослідження (відповідно до чинних вимог, затверджених МОН України, має бути опубліковано **не менше 5 статей у вітчизняних і міжнародних**

фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки, у тому числі одна стаття у науковому журналі, який включено до міжнародних наукометричних баз даних).

Науково-дослідницька робота аспіранта / ад'юнкта здійснюється під керівництвом наукового керівника, умовно може бути розділена на підготовчий та основний етапи та включає наступні види діяльності. На підготовчому етапі аспірант / ад'юнкт:

1. Обирає тему наукового дослідження та обґрунтовує актуальність обраної теми дослідження. Здійснює перегляд каталогів захищених дисертацій і знайомиться з вже виконаними на кафедрі дисертаційними роботами. Опрацьовує новітні результати досліджень в обраній та суміжних сферах науки. Ознайомлюється з аналітичними оглядами і статтями, розміщеними в наукометричних базах та фахових виданнях, проводить консультації з фахівцями з метою виявлення маловивчених наукових проблем і питань, що є актуальними. Вивчає та аналізує основні підходи та позиції наукових шкіл і течій у вирішенні досліджуваної проблеми; уточнює термінологію в обраній галузі знань. Здійснює пошук наукових інформаційних джерел з обраної теми.

2. Проводить планування дисертаційної роботи шляхом складання індивідуального плану аспіранта; робочого плану аспіранта / ад'юнкта.

3. Здійснює постановку цілей і завдань дисертаційної роботи. Визначає об'єкт і предмет наукового дослідження.

4. Обирає методи (методику) проведення дослідження.

5. Здійснює опис процесу наукового дослідження у дисертаційній роботі шляхом формування плану-проспекту, який являє собою реферативний виклад питань, за якими надалі буде систематизуватися весь зібраний фактичний матеріал.

Під час основного етапу науково-дослідницької роботи аспірант / ад'юнкт:

1. Проводить науково-дослідницькі роботи відповідно до профілю випускової кафедри з використанням фундаментальних і прикладних дисциплін, що викладаються. Займається науковою роботою з виконання теоретичної та практичної частини дослідження.

2. Аналізує та узагальнює результати наукового дослідження на основі сучасних міждисциплінарних підходів, застосування наукових методологічних принципів та методичних прийомів дослідження, використання в дослідженні тематичних інформаційних ресурсів, провідного вітчизняного і зарубіжного досвіду з тематики дослідження.

3. Здійснює підготовку та видання публікацій за темою дисертації: монографій та наукових публікацій у вітчизняних фахових виданнях, перелік яких затверджується центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки і виданнях, включених до міжнародних наукометричних баз даних, наукових публікацій в інших виданнях.

4. Проводить апробацію результатів наукових досліджень шляхом участі у наукових конференціях: у міжнародних та зарубіжних конференціях; у всеукраїнських конференціях; у регіональних та міжвузівських конференціях, у наукових семінарах. Бере участь у конкурсах наукових робіт.

5. Бере участь у роботі Наукового товариства студентів та аспірантів та у заходах Ради молодих вчених університету.

6. Залучається до виконання держбюджетної або госпдоговірної тематики в рамках державних, міжвузівських або університетських грантів, а також індивідуальних планів кафедр.

7. Якщо за науковими результатами наукового дослідження було отримано винахід, то аспірантом / ад'юнктом готуються та подаються документи для отримання патенту на винахід (авторське свідоцтво).

8. Займається проведенням досліджень та підготовкою дисертаційної роботи, формулюванням висновків дисертаційної роботи.

9. Здійснює оцінку отриманих результатів, які обговорюються на засіданні секції, а потім виносяться для обговорення та дискусії на засіданні кафедри.

10. Проходить попередню експертизу дисертації на кафедрі (передзахист).

11. Займається роботою з підготовки рукопису дисертації.

12. Працює над створенням нових перспективних засобів, в організації робіт щодо практичного використання та впровадження результатів дослідження.

13. Захищає дисертацію у спеціалізованій вченій раді.

Науково-дослідницька робота відображається в **індивідуальному плані підготовки фахівця**. Контроль виконання індивідуального плану підготовки здійснюється випусковою кафедрою шляхом атестації. **Атестація аспірантів / ад'юнктів** здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за спеціальністю. Атестація аспірантів / ад'юнктів проводиться раз на рік. Атестації передують проміжні звіти. Аспірант / ад'юнкт **звітує** на кафедрі 2 рази на рік.

При атестації аспіранта / ад'юнкта враховуються виконання програмних вимог як освітньої так і наукової компонент освітньо-наукової програми. Аспіранти / ад'юнкти, що успішно пройшли щорічну атестацію, переводяться на наступний рік навчання. Аспіранти / ад'юнкти, які не пройшли атестацію, підлягають відрахуванню.

Метою проміжних звітів є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта / ад'юнкта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. **Проміжний звіт** має включати три модулі:

1. Теоретичний модуль.
2. Науково-дослідницький.
3. Практичний модуль.

Результатом навчання в аспірантурі / ад'юнктурі є складання комплексного іспиту зі спеціальності та захист дисертації в спеціалізованій вченій раді.

5. Асистентська педагогічна практика

Асистентська педагогічна практика є обов'язковим компонентом освітньо-наукової програми підготовки докторів філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на економічному факультеті Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Вона має на меті набуття аспірантом / ад'юнктом професійних навичок та вмінь викладача вищого навчального закладу.

За відсутності у аспіранта / ад'юнкта кваліфікації «викладач вищого навчального закладу» формування теоретичних знань щодо сутності, структури та форм навчального процесу підготовки фахівців зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відбувається під час обов'язкового вивчення педагогічної дисципліни «Професійно-педагогічна компетентність викладача ВНЗ». Відпрацювання практичних умінь і навичок аспіранта здійснювати підготовку навчально-методичного забезпечення, підготовку та прочитання 1–2 лекцій разом з керівником практики, проведення семінарських занять, організацію самостійної роботи студентів в межах дисциплін, які викладає науковий керівник, відбувається під час проходження асистентської педагогічної практики, що передбачено навчальним планом на другому та третьому році навчання залежно від фактичного педагогічного навантаження на випусковій кафедрі економічного факультету.

Метою асистентської педагогічної практики є поглиблення та закріплення знань аспірантів з питань організації і форм здійснення навчального процесу в сучасних умовах, його наукового, навчально-методичного та нормативного забезпечення, формування вмінь і навичок опрацювання наукових та інформаційних джерел при підготовці занять, застосування активних методик викладання професійно-орієнтованих дисциплін підготовки фахівців з економіки, що забезпечуються випусковою кафедрою.

Асистентська педагогічна практика має бути наближеною до напрямів наукових досліджень аспіранта / ад'юнкта. Під час такої практики виникає можливість апробувати результати досліджень, що проводяться аспірантом / ад'юнктом при написанні дисертаційної роботи.

Згідно з навчальним планом підготовки докторів філософії, асистентська педагогічна практика проводиться на другому та третьому році навчання в обсязі 300 год. (10 кредитів), у тому числі не менше 50 годин семінарських занять зі студентами.

Проходження асистентської педагогічної практики передбачає виконання аспірантом наступних видів робіт:

– підготовку та читання 1-2 лекцій у присутності лектора, наукового керівника;

- підготовку та проведення семінарських (практичних або лабораторних) занять;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення семінарських (практичних або лабораторних) занять;
- розробку завдань та організацію самостійної роботи студентів з дисциплін, що читаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення модульних контрольних робіт з дисциплін, що викладаються;
- підготовку навчально-методичного забезпечення проведення залікових робіт та іспитів з дисциплін, що читаються;
- участь (разом з лектором) у проведенні заліків та іспитів для студентів відповідної спеціальності.

Захист звіту з асистентської педагогічної практики відбувається перед членами комісії, яка створюється за розпорядженням декана економічного факультету. Підсумки асистентської педагогічної практики обговорюються на засіданні випускової кафедри під час проміжної атестації аспірантів / ад'юнктів, а загальні підсумки – затверджуються на засіданні Вченої ради економічного факультету.

6. Проміжна та підсумкова атестації

Атестація аспірантів / ад'юнктів здійснюється відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». В процесі підготовки докторів філософії використовують дві форми атестації: проміжну і підсумкову. Відповідно до діючих нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України та Київського національного університету імені Тараса Шевченка підсумкова атестація випускників, що завершують навчання за освітньо-науковими програмами доктора філософії, є обов'язковою.

6.1. Проміжна атестація

Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану аспіранта / ад'юнкта за всіма складовими, передбаченими навчальним планом. Проміжна атестація включає три модулі:

- 1) теоретичний, 2) науково-дослідницький, 3) практичний.

6.1.1. Атестація за теоретичним модулем передбачає складання іспитів відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за ОНП спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Склад екзаменаційної комісії та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-наукового рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної підготовки вимогам загальних та фахових компетентностей випускників аспірантури. Технологія проміжної атестації включає наступні етапи:

- розробка теоретичних питань науково-аналітичного характеру, комплексу ситуаційних або розрахунково-аналітичних та творчих завдань науково-аналітичного характеру;
- проведення контролю;
- перевірка виконаних завдань;
- усне обговорення письмових відповідей на теоретичні питання, творчі завдання, результати виконаних ситуаційних задач, відповіді на додаткові запитання членів екзаменаційної комісії;
- оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей теоретичної підготовки аспірантів відповідно до об'єктивних критеріїв.

6.1.2. Науково-дослідницький модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення поточної атестації аспірантів / ад'юнктів раз на рік та звітування на засіданні кафедри двічі на рік. Метою проміжної атестації є контроль за виконанням індивідуального плану науково-дослідницького пошуку та дотриманням графіку підготовки результатів науково-дослідницької роботи (див. додаток Б).

6.1.3. Практичний модуль, відповідно до навчального плану, передбачає проведення асистентської педагогічної практики на другому та третьому році навчання. Метою проміжної атестації за практичною складовою є контроль за виконанням індивідуального плану та набуття аспірантом / ад'юнктом професійних навичок та вмінь на посаді викладача. Атестація за практичним модулем здійснюється на підставі висновків комісії з проведення захисту асистентської педагогічної практики, яка створюється за розпорядженням декана економічного факультету.

6.2. Підсумкова атестація

Метою підсумкової атестації є встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-наукової підготовки випускників аспірантури / ад'юнктури вимогам освітньо-наукової програми доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Підсумкова атестація здійснюється за двома напрямками:

- 1) оцінювання рівня теоретичної та практичної фахової підготовки;
- 2) встановлення відповідності рівня науково-дослідницької підготовки вимогам, що висуваються до доктора філософії в галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

6.2.1. Оцінювання рівня теоретичної фахової підготовки передбачає складання комплексного іспиту зі спеціальності відповідно до навчального плану підготовки докторів філософії за освітньо-науковою програмою спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Комплексний іспит зі спеціальності передбачає виконання кваліфікаційних завдань за освітньо-науковою програмою і є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень професійної та наукової підготовки випускників аспірантури / ад'юнктури вищих навчальних закладів.

Програма комплексного іспиту містить обов'язковий і варіативний модулі. Обов'язковий модуль охоплює наукові та практичні питання сучасних економічних досліджень, а варіативний модуль стосується наукових та практичних аспектів відповідно до напрямку випускової кафедри та обраного напрямку дисертаційної роботи. Комплексний іспит дає можливість встановити рівень теоретичної та практичної фахової підготовки аспіранта за освітньо-науковою програмою. Підсумкова атестація здійснюється екзаменаційною комісією, склад якої та голова призначається наказом ректора університету після повного виконання програми освітньо-кваліфікаційного рівня доктора філософії з метою встановлення фактичної відповідності рівня теоретичної та практичної фахової підготовки вимогам фахових компетентностей випускників аспірантури / ад'юнктури за освітньо-науковою програмою за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Комплексний кваліфікаційний іспит складається з виконання теоретичних і ситуаційних (аналітичних) практичних завдань:

– теоретичне завдання передбачає письмову відповідь на теоретичні питання, що стосуються сучасних проблем економічної науки та практики, теоретичних концепцій, методологічних підходів і сучасного інструментарію дослідження економічних явищ та процесів, що дає можливість оцінити теоретичний рівень професійної підготовки за освітньо-науковою програмою (питання включають обов'язковий і варіативний модулі програми);

– практичне (ситуаційне, аналітичне) завдання передбачає науковий пошук в межах чітко окресленої проблеми, за результатами якого формується розгорнута аналітична записка (відповідно до напрямку дослідження).

6.2.2. Нормативною формою підсумкової атестації є **прилюдний захист результатів науково-дослідницької роботи**, які представлені у вигляді дисертації. Він дозволяє встановити відповідність рівня науково-дослідницької підготовки аспіранта та вимог, що висуваються до доктора філософії у галузі управління та адміністрування за освітньо-науковою програмою спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування».

Підсумкову атестацію у вигляді прилюдного захисту дисертації здійснює спеціалізована вчена рада, склад якої затверджується Міністерством освіти і науки України на підставі чинних нормативно-правових документів. В окремих випадках згідно з Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 р. (ст. 6.3, 30.5.5) створюється разова спеціалізована вчена рада у складі 6–7 фахівців відповідного профілю, з яких не менше двох мають бути працівниками інших вищих навчальних закладів або наукових установ. Персональний склад такої ради затверджується Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

На дисертаційну роботу доктора філософії у галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» покладається основна дослідницька і фахова кваліфікаційна функція, яка виражається у здатності пошукувача ступеня доктора філософії вести самостійний науковий пошук, вирішувати прикладні наукові завдання і

здійснювати їхнє наукове узагальнення у вигляді власного внеску у розвиток сучасної економічної науки і практики. Вона являє собою результат самостійної наукової роботи аспіранта і має статус інтелектуального продукту на правах рукопису.

Підсумкова атестація аспірантів / ад'юнктів, що повністю виконали ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі / ад'юнктурі Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», завершується присвоєнням академічної кваліфікації «доктор філософії у галузі управління та адміністрування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з врученням диплому встановленого зразка про рівень освіти та кваліфікацію.

7. Загальні та фахові компетентності випускників аспірантури (ад'юнктури)

За результатами виконання ОНП підготовки докторів філософії за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» випускники аспірантури набувають інтегральну, загальні та фахові компетентності:

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Загальні компетентності:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1).
2. Навички використання новітніх інформаційних і комунікаційних технологій (ЗК-2).
3. Здатність проведення самостійних досліджень на сучасному рівні (ЗК-3).
4. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел (ЗК-4).
5. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-5).
6. Здатність працювати в міжнародному науковому просторі (ЗК-6).
7. Здатність розробляти та управляти науковими проектами (ЗК-7).
8. Здатність спілкуватися другою мовою (ЗК-8).
9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації (ЗК-9).
10. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми (ЗК-10).
11. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт (ЗК-11).
12. Навички міжособистісної взаємодії (ЗК-12).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

1. Здатність аналізувати і структурувати рух фінансових ресурсів, формування та використання капіталу, доходів і грошових фондів на макро-, мезо- та мікрорівнях; розробляти моделі дій щодо вирішення науково-практичних проблем фінансової діяльності економічних суб'єктів (СК-1).

2. Здатність застосовувати механізми грошово-кредитного регулювання, координації бюджетно-податкової і монетарної політики (СК-2).

3. Здатність визначати напрями реструктуризації фінансової системи держави, системи дефіцитного фінансування, системи міжбюджетних відносин, системи бюджетного і фінансового вирівнювання, системи соціального страхування (СК-3).

4. Здатність оптимізувати доходи і видатки бюджету, систему управління внутрішнім і зовнішнім державним боргом для реалізації соціально-економічної політики держави (СК-4).

5. Здатність розробляти механізми реалізації фінансової політики на державному, регіональному та корпоративному рівнях (СК-5).

6. Здатність застосовувати моделі, методи та інструменти фінансового прогнозування, планування та регулювання, фінансового контролю і аудит, фінансового моніторингу (СК-6).

7. Здатність визначати напрями реструктуризації податкової системи держави, застосовувати інструментарій податкового рахівництва, адміністрування податків, податкового контролю економічних суб'єктів (СК-7).

8. Здатність аналізувати та структурувати фінансово-кредитний ринок, оптимізувати інфраструктуру його складових (СК-8).

9. Здатність аналізувати, структурувати та визначати напрями реструктуризації страхової системи; з'ясувати закономірності та перспективи розвитку діяльності її суб'єктів (СК-9).

10. Здатність застосовувати моделі, методи та інструменти страхового менеджменту, формування та розміщення страхових резервів, забезпечення фінансової надійності страхових організацій, проведення перестраховання, здійснення страхового маркетингу (СК-10).

11. Здатність вибудовувати ефективну систему управління фінансовими ризиками економічних суб'єктів, застосовувати моделі, методи та інструменти фінансового ризик-менеджменту, розробляти механізми управління фінансовими ризиками на макро-, мезо- та мікрорівнях (СК-11).

12. Здатність визначати напрями: реструктуризації банківської системи; формування макропруденційної політики та регулювання грошово-кредитного ринку; реалізації центральними банками грошово-кредитної політики (СК-12).

13. Здатність застосовувати моделі, методи та інструменти фінансового менеджменту в банку; аналізувати та оцінювати діяльність банків на кредитному, іпотечному, валютному ринках, ринку цінних паперів (СК-13).

14. Здатність знаходити закономірності розвитку педагогічного процесу у вищій школі, формування освітніх систем у різних країнах світу (СК-14).

15. Здатність використовувати дидактичні методи та прийоми організації навчально-виховного процесу у вищих навчальних закладах (СК-15).

8. Результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів (ад'юнктів)

Відповідно до ст. 5 Закону України «Про вищу освіту» результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені через набуття ними теоретичних знань, умінь, навичок та інших компетентностей, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексу проблем у галузі професійної та (або) дослідницької діяльності, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, результати якого мають наукову новизну, теоретичну та практичну значимість.

Основні результати навчання та науково-дослідницької діяльності аспірантів мають бути представлені такими складовими:

1. Прослуховування за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» курсів та спецкурсів в обсязі 30 кредитів.

2. Складання заліків та екзаменів відповідно до навчального плану теоретичної підготовки.

3. Проходження та успішний захист асистентської педагогічної практики.

4. Підготовка дисертаційної роботи, яка рекомендована кафедрою до захисту на спеціалізованій вченій раді, що діє в університеті.

5. Публікація за темою дисертації не менше 5-ти статей у фахових виданнях, з яких не менше як 1 стаття має бути опублікована у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз даних.

6. Апробація результатів дисертаційної роботи шляхом участі в роботі не менше 3-х всеукраїнських та міжнародних наукових конференцій, семінарів та інших форм наукової комунікації.

Деталізовані результати навчання за ОНП спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» подані в Додатку Б.

Програма розглянута на засіданні кафедри фінансів
Протокол № 11 від 20 квітня 2016 року
Завідувач кафедри [підпис] І.О. Лютий

Програма розглянута на засіданні кафедри банківської справи
Протокол № 10 від 13 квітня 2016 року
Завідувач кафедри [підпис] С.В. Науменкова

Програма розглянута на засіданні кафедри страхування та ризик-менеджменту
Протокол № 11 від 22 квітня 2016 року
В.о. завідувача кафедри [підпис] Н.В. Приказюк

та затверджена вченою радою економічного факультету
Протокол № 9 від 26 квітня 2016 року
Голова вченої ради економічного факультету [підпис] В.Д.Базилевич

Додаток А

Графік виконання індивідуального плану науково-дослідницької роботи аспірантами (ад'юнктами) за ОНП підготовки докторів філософії в аспірантурі (ад'юнктурі) Київського національного університету імені Тараса Шевченка за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Рік навчання	Робота над дисертацією	Публікація статей		Апробація результатів (виступи на конференціях)
		у вітчизняних фахових виданнях	у зарубіжних фахових виданнях	
1-й рік навчання				
1 півріччя	Оброблення та аналіз інформаційної бази.	–	–	–
2 півріччя	Формування інформаційної бази. Написання теоретичної частини роботи.	–	–	1
2-й рік навчання				
1 півріччя	Оброблення та аналіз інформаційної бази.	1	–	–
2 півріччя	Описання практичної частини роботи.	1	–	1
3-й рік навчання				
1 півріччя	Узагальнення результатів дослідження.	1	–	–
2 півріччя	Представлення рукопису.	1	–	1
4-й рік навчання				
1 півріччя	Формування висновків і рекомендацій. Завершення роботи над дисертацією.	–	1	–
2 півріччя	Оформлення роботи та подання до захисту. Захист дисертації.	–	–	–

Додаток Б. Деталізовані результати навчання за ОНП спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Програмні результати навчання	Компетентності																												
	Інтегральна компетентність	Загальні компетентності												Спеціальні (фахові) компетентності															
		ІК	ЗК-1	ЗК-2	ЗК-3	ЗК-4	ЗК-5	ЗК-6	ЗК-7	ЗК-8	ЗК-9	ЗК-10	ЗК-11	ЗК-12	СК-1	СК-2	СК-3	СК-4	СК-5	СК-6	СК-7	СК-8	СК-9	СК-10	СК-11	СК-12	СК-13	СК-14	СК-15
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Знання																													
Сучасні передові концептуальні та методологічні знання в галузі науково-дослідницької та/або професійної діяльності і на межі предметних галузей знань.	+		+			+							+	+			+							+					
Грунтовні знання предметної області та розуміння професії.			+		+			+			+			+		+		+			+								+
Знати праці провідних зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу.				+	+						+	+			+			+										+	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Знати принципи фінансування науково-дослідної роботи та структуру кошторисів на її виконання, вміння підготувати запит на отримання фінансування, звітну документацію.				+			+					+					+		+		+	+		+	+			
Знання процедури встановлення цінності й якості інформаційних економічних джерел.		+			+							+								+		+		+		+		
Знання методологічних принципів та методів економічного дослідження.					+	+					+	+			+	+			+	+	+			+		+		+
Знання державної мови та, як мінімум, однієї з іноземних мов на професійному рівні.								+	+			+	+		+	+					+						+	
Уміння																												
Критичний аналіз, оцінка і синтез нових та складних ідей.		+			+								+	+		+		+	+						+			
Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного й економічного життя, національної чи світової та культури.		+	+	+				+				+		+	+				+			+		+		+		
Ініціювати, організувати та проводити комплексні дослідження в галузі науково-дослідницької та інноваційної діяльності, які приводять до отримання нових знань.	+			+		+		+									+			+		+			+			

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Вміти формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій).	+					+		+				+			+					+			+			+		
Формулювати наукову проблему з огляду на ціннісні орієнтири сучасного суспільства та стан її наукової розробки.					+		+	+					+	+						+			+		+	+	+	
Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері.		+			+									+			+			+					+			
Аналізувати економічні праці та економічну інформацію, виявляючи та пояснюючи дискусійні та мало досліджені питання, а також взаємозв'язки між об'єктами.		+	+			+						+	+		+		+	+	+	+				+	+			
Моніторинг наукових джерел інформації відносно досліджуваної проблеми.		+		+	+		+		+			+			+		+	+						+	+	+		
Здійснювати процедуру встановлення інформаційної цінності джерел шляхом порівняльного аналізу з іншими джерелами.					+		+								+						+	+				+		
Визначати рівень об'єктивності фактологічної основи минулих процесів та явищ за різними видами джерел, оцінювати достовірність та репрезентативність джерельної інформації.		+										+			+	+					+					+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29
Використовувати існуючі та створювати власні теоретичні моделі (об'єкт-теорії) в економічному дослідженні.		+	+	+	+	+				+				+	+	+							+				+	
Визначати методологічні принципи та методи економічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи.		+		+	+											+						+						
Вміти будувати причинно-наслідковий (каузальний) ряд із виявленого в економічних джерелах фактичного змісту подій.		+					+	+							+			+				+						
Вміти будувати реконструктивно-інтерпретаційні моделі на підставі наукових спостережень.		+								+	+				+									+				
Виявляти причини подій і явищ шляхом розпізнавання й аналізу їхніх структурних передумов.		+		+	+											+				+	+			+		+		
Визначати фактори впливу на економічні процеси, пропонуючи методи коригування сценаріїв їх розвитку.		+	+	+	+					+						+	+	+	+	+						+		
Вміти формулювати рекомендації щодо оптимального використання обмежених ресурсів для досягнення поставлених цілей.	+			+					+	+		+					+			+			+			+		

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Комунікація																													
Спілкуватися в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності.			+				+	+		+			+	+			+	+			+	+			+		+		
Кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	+			+				+			+						+		+		+					+		+	+
Професійно презентувати результати своїх досліджень на міжнародних наукових конференціях, семінарах, практично використовувати іноземну мову (в першу чергу - англійську) у науковій, інноваційній діяльності та педагогічній діяльності.	+			+			+	+	+			+		+	+			+	+				+				+	+	
Працювати в команді, мати навички міжособистісної взаємодії.										+					+	+				+					+			+	+
Використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; здійснювати публікацію джерел з дотриманням основних міжнародних та вітчизняних правил.			+	+	+		+	+	+							+				+					+			+	+

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	
Створювати робочі групи для розв'язання комплексних міждисциплінарних задач з залученням експертів різних галузей, формуючи сприятливий мікроклімат та чіткі правила комунікації всередині групи.				+		+						+									+						+	+	
Автономія та відповідальність																													
Ініціювати інноваційні комплексні проекти, лідерство в них та повна автономність під час їх реалізації.		+		+		+					+			+				+				+							
Діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо і на основі етичних міркувань (мотивів).																					+								+
Саморозвиватися і самовдосконалюватися, нести відповідальність за новизну наукових досліджень та прийняття експертних рішень.		+					+														+					+			+
Приймати обґрунтовані рішення, мотивувати людей та рухатися до спільної мети.																		+		+		+							
Ініціювати наукові проекти в сфері фінансів, банківської справи та страхування, здійснювати лідерство та повна автономність під час їх реалізації.				+	+	+	+					+				+	+		+	+					+			+	
Критично оцінювати сучасні економічні процеси в країні та світі, визначати тенденції глобальних змін.		+										+			+	+	+		+						+		+	+	+
Діяти соціально відповідально та громадянсько свідомо.												+	+		+									+	+			+	

<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>	<i>6</i>	<i>7</i>	<i>8</i>	<i>9</i>	<i>10</i>	<i>11</i>	<i>12</i>	<i>13</i>	<i>14</i>	<i>15</i>	<i>16</i>	<i>17</i>	<i>18</i>	<i>19</i>	<i>20</i>	<i>21</i>	<i>22</i>	<i>23</i>	<i>24</i>	<i>25</i>	<i>26</i>	<i>27</i>	<i>28</i>	<i>29</i>	
Цінувати та поважати різноманітність, мультикультурність, можливі гендерні та ніші проблеми.							+						+															+	+